260383 - Allah’ın adı “El Hakim”in manası

Soru

Allah’ın adı “El Hakim”in manası nedir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Allah’ın ismi olan “El Hakim” Fail vezninde olup sarf ilminde mubalağa kipindedir. Böylece fail vezninden türediğini kabul edersek hükmeden anlamına gelir. Zira yüce Allah yaratıklarına hakim olup yaratılış ve kader açısından herşeye hükmeder. Bununla beraber şeri hükmüyle varlıkların arasında hükmeder ve hükmüne itiraz edecek veya ekleyecek kimse yoktur.

Yüce Allah şöyle dedi: “.. Hüküm yalnızca Allah’a aittir. O, hakkı anlatır. O, hakkı batıldan ayırt edenlerin en hayırlısıdır.” (Enâm/57)

“Allah, hükmeder. O’nun hükmünü bozacak hiçbir kimse yoktur. O, hesabı çabuk görendir.” (Râd/41)

“(Ey Muhammed!) Sana vahyolunana uy ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.” (Yunus/109)

“El Hakim”in diğer anlamı ise “Muhkim” kökünden türemektedir. Bunun anlamı itinayla yaratmak, güzelleştirmek, mükemmelleştirmektir.

Yüce Allah şöyle dedi: “Dağları görürsün, onları hareketsiz sanırsın. Hâlbuki onlar bulutların geçişi gibi hareket ederler. Bunu, her şeyi sağlam ve yerli yerince yapan Allah yapmıştır. Şüphesiz O, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.” (Neml/88)

El Hattabi Rahimehullah şöyle dedi:

El Hakim, eşyaların yaratılışında itina göstermek ve sağlam yapmak anlamına gelir.

El Hakim, yaratmada tedbirli ve ölçülü olmaktır. Bir yandan karınca ve sivrisinek zayıf yaratıkları yaşatırken diğer yandan gökyüzü, yeryüzü ve dağlar gibi büyük yaratıkları da yaratır. Onun kudreti ve sanatı her iki tür yaratmayla birlikte anlaşılmaktadır.

“El Hakim”in üçüncü anlamı ise hikmet sahibi olmasıdır.

İbn el Esir şöyle dedi:

El Hakim, hikmet sahibidir. Yani her şeyin en güzelini en iyi ilimle bilmektir. (el Nihaye 1/419) yüce Allah bu kainatta her şeyi büyük bir hikmet gereğince yapmaktadır. Hikmetsiz bir şey yapmaz. Nitekim hikmetsiz her hangi bir davranış geçersiz ve boştur. Yüce Allah bundan münezzehtir.

Yüce Allah şöyle dedi: “Biz göğü, yeri ve ikisi arasındakileri boş yere yaratmadık. Bu (yaratılanların boş yere yaratıldığı iddiası) inkâr edenlerin zannıdır. Cehennem ateşinden dolayı vay inkâr edenlerin hâline!” (Sad/27)

“Sizi boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?”

Özetle Allah’ın ismi “el Hakim” bağlantılı birbirleriyle çelişmeyen birkaç anlama gelir. geçmiş tüm anlamlara yormak caizdir. Zina çok anlamlı bir kelimeyi kapsadığı tüm anlamlarıyla tefsir etmek caizdir. Daha fazla bilgi için “Adva el Beyan Şangiti 2/19) bakınız.

Şeyh Sadi Rahimehullah şöyle dedi: “El Hakim” tüm işlerinde ve yaratmasında büyük hikmet sahibi demektir. Her şeyi en güzel şekilde yaratmıştır. Hiçbir şeyi boşuboşuna yaratmaz. Her şeyin başında ve sonunda bir hikmet sahibidir. Hiçbir ortak olmadan kulları arasında hükmeder. Şeriatıyla hükmeder ve kader ve karşılık vermede hükmeder.

Hikmet, her şeyi yerli yerine koymak demektir. (Tefsirussadi s. 945)

En iyisini Allah bilir.